

RAZPRAVA: KOMENTAR NA ČLANEK MIHELIČ, T. & GENERO, F. (2005):
OCCURRENCE OF GRIFFON VULTURE *Gyps fulvus* IN SLOVENIA IN THE PERIOD
FROM 1980 TO 2005. – ACROCEPHALUS 26(125): 73–79.

**Forum: Comments on the article by MIHELIČ, T. & GENERO, F. (2005): Occurrence
of Griffon Vulture *Gyps fulvus* in Slovenia in the period from 1980 to 2005. –
Acrocephalus 26(125): 73–79.**

DAVORIN TOME

Trnovska 8, SI–1000 Ljubljana, Slovenija, e–mail: davorin.tome@nib.si

Značilnost analitičnih ornitoloških prispevkov je, da skušajo avtorji v njih iz kopice opazovanj ali meritev izluščiti določene vzorce in značilnosti v pojavljanju ali obnašanju ptic. Pri tem so pogosto premalo pazljivi. Delajo zaključke na podlagi podatkov, ki niso bili zbrani zastavljenim ciljem primerno. Najpogostejša napaka je podcenjevanje pomena negativnih rezultatov. V prispevku o beloglavih jastrebih *Gyps fulvus* v Sloveniji jih je kar nekaj.

Sami podatki o opazovanjih jastrebcev so večinoma novi, še neobjavljeni, predstavljeni dovolj pregledno in učinkovito, tako da je prispevek s tega vidika precejšen doprinos k poznavanju avifaune Slovenije. Zaključki analiz pa so precej neprepričljivi, kar je posledica zbiranja podatkov po principu ankete ali prevelike želje avtorjev po analizi; kot na primer, da se jastrebi v Sloveniji pojavljajo le v topli polovici leta. Zaključek je sicer podkrepjen s sliko, ki pa ji manjkajo ključni podatki, da bi bila tudi prepričljiva. Ne obravnava časa, v katerem so bili jastrebi iskani a ne opaženi. Manjka ji torej predstavitev tudi negativnih rezultatov. Tako v resnici ne vemo ali jastrebcev v mrzli polovici leta res ni, ali jih morda samo nihče ni iskal tako zavzeto kakor poleti.

Zaradi neupoštevanja negativnih rezultatov so neprepričljivi tudi zaključki o geografskem vzorcu pojavljanja jastrebcev. V prispevku izvemo vse o tem, kje so bili opaženi in v kakšnem številu, a nič o tem, kje so jih opazovalci iskali, pa ne tudi našli. Morda se zdi komu tak podatek odveč, a pomislite, da delate raziskavo, v katero trgovino najraje hodijo kupci in bi se na zadnje mesto uvrstila trgovina, pred katero kupcev sploh niste šteli. Bi se čudili? V *Acrocephalusu* starega kova, ki je objavljajal bolj ali manj le opisne prispevke je bilo objavljanje podatkov o krajih, kjer ptic nismo opazili precej nesmiselno početje. V analitičnih prispevkih novega časa so ti podatki enako

pomembni kot tisti o opazovanju ptice.

Kar nekaj previdnosti je potrebno posvetiti tudi uporabi nadomestnih podatkov oz. surogatov. To so podatki, do katerih zaradi različnih razlogov težko pridemo, zato jih prikažemo z drugimi podatki, ki naj bi bili z njimi v povezavi. Surogat za gnezditveno gostoto kosca na travnikih je npr. štetje kličočih samcev. Več ko jih kliče, več je na travniku gnezd, kar je nekaj raziskav potrdilo. Čeprav povezava ni ravno popolna, je zadovoljiv približek za vrsto, katere gnezda ne najdeš tako zlahka. Avtorja prispevka o jastrebih sta kot nadomestni podatek za razširjenost termičnih vetrov v JZ Sloveniji vzela podatke o aktivnosti padalcev. Padalci iščejo termične stebre, da podaljšajo užitek jadriranja, a termični vetrovi se pojavljajo tudi sredi ravnin, do kamor padalci iz vzletišč na gorskih grebenih večinoma ne zahajajo. Ali potem takem podatki v prispevku prikazujejo povezanost med pojavljanjem jastrebcev in termike, ali povezanost med pojavljanjem ptic in pojavljanjem padalcev? Oz. glede na to, da so v prispevku obravnavani le nesistematično zbrani podatki, rezultat lahko razložimo tudi tako, da se na Primorskem opazovalci ptic in padalci značilno pojavljajo na istih mestih.

Precej bolj “znanstveno” bi članek deloval, če bi avtorja analize predstavila kot hipoteze in ne kot zaključke raziskave. Seveda, povsem možno je, da bi bile številne med njimi s sistematičnim delom tudi potrjene, a o tem lahko v naprej le ugibamo.